

Beleid dyslexie

2022 - 2023

Zorgcoördinator:
Coördinator dyslexie:

V. Bruijsten
J. Thewessem

v.bruijsten@roercollege.nl
j.thewessem@roercollege.nl

Inleiding

ROER College Schöndeln is een plek waar je mag leren en een plek waar je in een veilige omgeving mag groeien. Een school waar we met een duidelijke koers kijken naar de leerling. We doen dat met onze vier kernwaarden als vertrekpunt: Veilig, Eerlijk, Positief en Groei. Samen gaan we aan de slag om leerlingen hun talenten te laten ontwikkelen en hun passies te stimuleren. Dit geldt ook voor een leerling met dyslexie en daarom vinden we de ondersteuning van dyslectische leerlingen erg belangrijk. Een leerling met dyslexie is op ROER College Schöndeln geen uitzondering. ROER College Schöndeln biedt verschillende vormen van ondersteuning aan op verschillende gebieden. In deze brochure leest u hoe dit wordt vormgegeven.

ROER College Schöndeln gaat bij de definitie van dyslexie uit van het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie: Dyslexie is een specifieke en hardnekkige lees- en spellingstoornis met een basis in de neurobiologische ontwikkeling, die niet verklaard kan worden door een algemeen leerprobleem, inadequaat onderwijs of sensorische beperkingen (APA, 2013; Peterson & Pennington, 2012; Thompson et al., 2015).

De ondersteuning die geboden wordt, is voor leerlingen met een dyslexieverklaring. De dyslexieverklaring dient gedeeld te worden met school. Een dyslexieverklaring is een verkorte weergave van het psychodiagnostisch onderzoek waaruit blijkt dat bij een leerling dyslexie is vastgesteld. De dyslexieverklaring beschrijft op grond waarvan de diagnose dyslexie is gesteld, wat de mogelijke verklaringen zijn en welke ernstige belemmeringen de leerling ondervindt bij het volgen van onderwijs en/of bij het functioneren in de samenleving. Daarnaast geeft de dyslexieverklaring aan welke behandeling, materiële voorzieningen, begeleiding en compensaties/dispensaties in het onderwijs noodzakelijk zijn. Om de ondersteuning goed vorm te kunnen geven, dient school in het bezit te zijn van de dyslexieverklaring met bijbehorend psychodiagnostisch onderzoek.

Doel

Het uitgangspunt van ROER College Schöndeln is dat dyslectische leerlingen ondersteuning krijgen van het brugklasjaar tot en met de eindexamenklas van een coach. De doelstelling daarbij is de zelfredzaamheid te vergroten.

De nadruk van de begeleiding ligt met name in de onderbouw en bij nieuw gediagnosticeerde leerlingen. Binnen de school is de mentor het aanspreekpunt voor zowel de leerling als de ouders.

Begeleiding

Wettelijke rechten:

Leerlingen die in het bezit zijn van een erkende dyslexieverklaring hebben wettelijk recht op:

1. Verlenging bij de toetsen van het Centraal Examen, mits de school deze leerling bij de inspectie kan aanmelden vóór 15 oktober van het eindexamenjaar. Derhalve dient de dyslexieverklaring tijdig in het bezit te zijn van de school.
2. Indien noodzakelijk kan de leerling audio-ondersteuning krijgen tijdens het Centraal Examen. Ook deze ondersteuning dient de school vóór 15 oktober van het eindexamenjaar aan te vragen.
3. Het maken van een aantal examens op een computer is toegestaan. De leerling dient wel reeds tijdens de schoolloopbaan hiermee gewerkt te hebben.

De school biedt verder aan:

1. Begeleiding door een gespecialiseerde docent gedurende hun schoolloopbaan overeenkomstig de mogelijkheden van de school. De begeleiding zal alleen plaatsvinden als er een volledig verslag van psychodiagnostisch onderzoek in het bezit van de school is.
2. Verlenging bij toetsen.
3. Toetsen worden door de docenten aangeleverd in het dyslexievriendelijke lettertype Arial punt 12.
4. Bij schriftelijke overhoringen en proefwerken tijdens de les kan een docent een van de volgende maatregelen toepassen op de dyslectische leerlingen:
  - a. verlenging van de tijd;
  - b. minder opdrachten.
5. Het gebruik van een laptop in de les is alleen toegestaan na toestemming van de betreffende leerlingcoördinator. De dyslexieverklaring is hierbij een richtlijn. Toetsen kunnen alleen worden gemaakt met een computer met toestemming van de leerlingcoördinator.
6. Leerlingen die gebruik maken van auditieve ondersteuning kunnen, na overleg met de dyslexiecoach, toegang krijgen tot een app. Deze app maakt het

mogelijk gesproken schoolboeken met een smartphone of tablet te beluisteren. Uiteraard is de school afhankelijk van het aanbod van Dedicon, de organisatie die deze app aanbiedt.

7. Compensatie in de benedenbouw bij Frans en/of Duits. Dit na onderzoek door de dyslexiecoach en de leerlingcoördinator.
8. De mogelijkheid voor leerlingen in de bovenbouw om een taal (Frans of Duits) in te wisselen voor een ander examenvak.
9. De mogelijkheid om bij de repro-afdeling vergrotingen te laten maken of kopieën van aantekeningen. Bovendien wordt veel materiaal gedeeld via It's learning en/of Google Classroom.
10. Vermindering van de omvang van de verplichte literatuurlijst is soms mogelijk. Procedure: op advies van de dyslexiecoach in overleg met de betreffende vakdocent en leerling komt er een voorstel tot stand. Dit voorstel gaat naar de betreffende teamleider die hier een oordeel over uitspreekt dat bindend is. Indien de teamleider akkoord gaat, dan zal deze het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor deze leerling wijzigen.
11. Leerlingen mogen PTA-toetsen voor Nederlands en Engels waarbij spelling een beoordeling krijgt, op een pc/laptop maken. De in aanmerking komende toetsen zijn door de sectie vastgelegd en het gebruik van de computer kan in de periode voorafgaand aan de PTA-toets aangevraagd worden via het Leercentrum.

Werkwijze dyslexiebegeleiding

Uitgangspunt is dat dyslectische leerlingen begeleiding krijgen van brugjaar tot en met de eindexamenklas. Doelstelling daarbij is de zelfredzaamheid te doen toenemen. De nadruk van de begeleiding ligt in de benedenbouw en bij nieuw gediagnosticeerde leerlingen.

De dyslexiebegeleiding vindt voornamelijk plaats in kleine groepjes van overeenkomstige leerlaag of leerjaar. Uitzonderingen daarop kunnen voorkomen in de bovenbouw.

De dyslexiecoach bekijkt hoe hoog de frequentie van de bijeenkomsten moeten zijn en kan naast de groepsbegeleiding ook leerlingen individueel begeleiden. De frequentie is in het begin van de brugklas eens in de 4 tot 6 weken. In de groepjes komen o.a. de volgende zaken aan de orde:

- Tegen welke problemen loop je aan?
- Aan welke oplossingen heb je zelf gedacht?
- Wie uit de groep heeft ervaringen hiermee of mogelijke suggesties?
- Aandacht voor specifieke taal problematieken.
- Hulp bij aanvraag en gebruik hulpmiddelen

Compensatie en/of dispensatie in de onderbouw

Het gaat hierbij om de vakken Duits en Frans.

Procedure m.b.t. gediagnosticeerde leerlingen met een ernstige taalstoornis:

1. De diagnose "ernstig" kan voortvloeien uit: het orthopedagogisch onderzoek, opmerkingen van taaldocenten, begeleiding door dyslexiecoach.
2. De dyslexiecoach maakt een analyse en stelt deze op schrift. Hierbij o.a. gebruikmakend van het orthopedagogisch onderzoek. Het kan hierbij gaan om één of meerdere moderne vreemde talen (MVT).
3. De analyse wordt besproken door de betreffende dyslexiecoach met de betreffende vakdocent MVT.
4. De daarbij gemaakte afspraken worden op schrift gesteld, waarbij het gaat om zowel compenserende en/of dispenserende maatregelen, als de inspanningsverplichting door de leerling.
5. De verantwoordelijke leerlingcoördinator neemt een besluit m.b.t. de afspraken.
6. De ouders/verzorgers en mentor van de leerling worden hiervan in kennis gesteld door de betreffende leerlingcoördinator.
7. De leerling wordt in kennis gesteld van de gemaakte afspraken door zowel de vakdocent, als de dyslexiecoach. Beiden wijzen de leerling op de inspanningsverplichting.
8. De vakdocent stelt de mentor en leerlingcoördinator op de hoogte van het verloop.
9. De begeleidende dyslexiecoach krijgt van de leerling terugkoppeling over het verloop.
10. Drie maal per schooljaar vindt er een evaluatie plaats van de afspraken tussen de leerlingcoördinator, mentor, vakdocent, leerling en dyslexiecoach. Dit kan mogelijk leiden tot bijstelling van afspraken.
11. Informatie over bijstelling van afspraken wordt door de dyslexiecoach besproken met de vakdocent. De leerlingcoördinator neemt een besluit hierover en stelt ouders/verzorgers en mentor hiervan op de hoogte.

Na overleg tussen vakdocent en dyslexiecoach kan een leerling in aanmerking komen voor één of meerdere van de onderstaande maatregelen:

1. herhalingen van spelfouten worden niet meegerekend;
2. fouten betreffende hoofdlettergebruik (m.n. Duits) worden niet meegerekend;
3. fonetisch gespelde fouten worden niet meegerekend;
4. spelling wordt minder zwaar beoordeeld dan andere fouten. (50%-regel);
5. toestaan van steunkaarten m.b.t. spelling en/of grammatica;
6. afname van een mondelinge overhoring ter compensatie;
7. afname van een mondelinge overhoring ter dispensatie;
8. differentiëren in de lesstof bij een proefwerk (aangepast programma).

Deze maatregelen zijn afhankelijk van het leerjaar en worden hierna uitgewerkt.

Vrijstellingen voor dyslectische leerlingen

Nederlands en Engels zijn verplichte vakken voor alle leerlingen; het minimale niveau dat leerlingen moeten behalen is vastgelegd in de kerndoelen (Wet op het Voortgezet Onderwijs). Wel kunnen voor onderdelen van kerndoelen vrijstellingen gegeven worden, wanneer de dyslexie de leerling ernstig beperkt. Er moet daarbij wel gelet worden op de doorstroming van de leerling.

Onderbouw vmbo-t

Leerlingen op vmbo-t moeten in de eerste twee jaar Duits volgen. Wel kan de school zelf invulling geven hoe het onderwijs van deze taal eruit ziet. Er kan bijvoorbeeld meer nadruk gelegd worden op mondelinge communicatie en minder op leesvaardigheid. Er moet dan rekening gehouden worden met de doorstroommogelijkheid.

Bovenbouw vmbo

In de bovenbouw van het vmbo-t zijn er veel keuzemogelijkheden. Daardoor kan een leerling in plaats van een moderne vreemde taal gemakkelijk een ander vak kiezen. In de sector Economie moeten leerlingen bijvoorbeeld kiezen tussen wiskunde of een tweede moderne vreemde taal. Ze kunnen dan de vreemde taal vermijden door wiskunde te kiezen.

Onderbouw havo/vwo

Dyslectische leerlingen in klas 1 t/m 3 van het havo en vwo kunnen wettelijk géén vrijstelling krijgen van een moderne vreemde taal. Wel is het mogelijk dat dyslectische leerlingen, na onderzoek, compensatie krijgen voor sommige onderdelen bij de moderne vreemde talen.

(Zie boven: Procedure m.b.t. leerlingen met een ernstige taalstoornis).

HAVO Tweede fase

In de Vernieuwde Tweede Fase is alleen de Engelse taal verplicht. Hiervoor kan géén vrijstelling gegeven worden daar het een verplicht eindexamenvak is.

Leerlingen die kiezen voor een profiel Cultuur en Maatschappij kunnen niet in aanmerking komen voor een vrijstelling van Frans of Duits daar dit een van de verplichte keuzevakken is binnen dit profiel.

VWO Tweede fase

Frans of Duits kan bij de keuze van bepaalde profielen vervangen worden door een ander vak.

Toetsen binnen het toetsstelsel (d.w.z. de wekelijkse proefwerkuren in de Brugklas en de toetsweken in leerjaar 1 t/m 6)

Voor alle toetsen geldt dat deze getypt worden aangeleverd in Arial pnt. 12. Deze brochure is getypt in Arial pnt. 12. De repro-afdeling houdt hier toezicht op.

Dyslectische leerlingen krijgen voor toetsen met een lengte van 45 minuten een verlenging van 15 minuten. Voor toetsen met een lengte van 60 minuten of langer krijgt de leerling een verlenging van 20 minuten. De dyslectische leerlingen zitten in een ruimte waar alleen leerlingen met verlenging zitten.

De toetsen worden in aparte enveloppen aangereikt, zodat het voor zowel de toezichthouder als de vakdocent direct duidelijk is dat hij met een dyslectische leerling te maken heeft.

Informatie naar docenten

Docenten ontvangen jaarlijks een overzicht van leerlingen die dyslectisch zijn. Ook is dat terug te vinden in Magister.

De toetsen van de dyslectische leerlingen worden in aparte enveloppen aangeleverd, waardoor de herkenbaarheid duidelijk is.

De dyslexiecoach geeft de dyslectische leerlingen het advies om boven een toets duidelijk het woord "dyslectisch" of een hoofdletter "D" te schrijven.

Docenten ontvangen in het begin van het schooljaar een overzicht met tips met betrekking tot het werken met dyslectische leerlingen.

Gebruik technische hulpmiddelen

Leerlingen die gebruik willen maken van technische hulpmiddelen kunnen hiervoor een verzoek indienen bij hun leerlingcoördinator. Hierbij wordt gekeken naar de noodzaak, maar ook naar de toepassing ervan binnen klassenverband. Het gebruik van een laptop in de klas is aan afspraken onderhevig.

Eindexamen

De school dient vóór 15 oktober te melden welke leerlingen gebruik maken van verlenging bij het eindexamen. Tevens dient de school voor die datum aan te geven voor welke vakken de leerling gebruik wil maken van audio-ondersteuning via het programma Sprint. Dit laatste vereist wel dat de leerling in de voorgaande jaren geoefend heeft met het werken met dit programma.

Mocht een leerling gebruik maken van een laptop, dan dient de school er zorg voor te dragen dat de laptop voldoet aan de gestelde voorwaarden.

Indien een leerling van andere technische hulpmiddelen gebruikmaakt dan gelden hiervoor de wettelijke regels.

De school voorziet alle examenwerken van de dyslectische leerlingen van een sticker, zodat de tweede corrector duidelijk kan zien dat het een dyslectische leerling betreft.